

39703

Mustafa Yeneroğlu
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Adalet ve Hukuk Politikaları Başkanı

14.01.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 14.01.2021

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

Çin Halk Cumhuriyeti ile Türkiye arasında 13 Mayıs 2017 tarihinde “*Suçluların İadesi Andlaşması*” imzalanmıştır. Andlaşma 12 Nisan 2019 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanı'nın imzası ile onaylamayı uygun bulmak üzere TBMM'ye sunulmuştur. Yakın dönemde Çin Halk Cumhuriyeti tarafından onaylanarak yürürlüğe giren bu andlaşmanın TBMM'nin de gündemine gelmesi beklenmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti'nde milyonlarca Uygur Türkü ve farklı etnik kökenden Müslümanlar yaşamaktadır. Çin Halk Cumhuriyeti tarafından sistematik şekilde ağır insan hakları ihlallerine uğrayan çoğunluğu Uygur Türkü olan on binlerce Çin vatandaşı Müslüman, yaşadıkları zulümden kaçarak ülkemizde ikamet etmektedir. Bu minvalde Türkiye ile Çin arasında yapılan suçluların iadesi andlaşması iki devlet arasındaki standart bir adli yardımlaşma andlaşması olarak değerlendirilemez. Çin-Türkiye arasındaki Suçluların İadesi Andlaşması, Türkiye'de ikamet etmekte olan Uygur Türklerinin iadesine imkân tanımaktadır.

Bu bağlamda,

1. Türkiye ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında “*Suçluların İadesi Andlaşması*”na neden ihtiyaç duyulmuştur?
2. Türkiye'de ikamet eden Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşı sayısı kaçtır? Bunlardan kaç ‘Sincan Uygur Özerk Bölgesi’ doğumludur?
3. Bugüne kadar Çin Halk Cumhuriyeti'ne Çin vatandaşı kaç kişi iade edilmiştir? Bunlardan kaç ‘Sincan Uygur Özerk Bölgesi’ doğumludur? Bu kişiler hangi suç isnatları nedeniyle Çin'e iade edilmişlerdir?
4. Söz konusu andlaşmanın imzalanma talebi hangi ülkeden gelmiştir?
5. İade talebi için soruşturmanın dahi yeterli olduğu göz önüne alındığında; Çin Halk Cumhuriyeti'nin, Uygur Türkleri hakkında haksız yere terörist isnadında bulunarak Suçluların İadesi Andlaşması kapsamında Uygur Türklerinin Çin'e iade edilmesi için Türkiye'ye talepte bulunması halinde Türkiye nasıl bir yol izleyecektir?
6. Çin, Türkiye'de işlendiğini ileri sürdüğü suçların faillerinin de iadesini talep edebilecek midir?
7. Çin Halk Cumhuriyeti ile Türkiye arasında imzalanan Suçluların İadesi Andlaşması'na taraf devletlerden çekince ya da şerh koyan olmuş mudur? Şayet olmuşsa hangi konularda şerh veya çekince konulmuştur?
8. Terör örgütü üyeliği soruşturması kapsamında iade edilen kişilerin Çin'de ölüm cezası, işkence ve kötü muameleye maruz kalma ihtimali karşısında söz konusu sözleşme Anayasa'ya ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı değil midir?

TBMM Halkla İlişkiler Binası
A Kapısı, 4. Kat, Oda: B 404 Bakanlıklar/Ankara
Phone: +90 (312) 420 56 62 - 63 Fax: +90 (312) 420 22 12